

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crisana”, „Deunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Iurnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Flugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sălmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana”, „Zlătneana”, „Agricola”,
însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LĂPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 11 Noembrie 1906.

Nr. 45.

Chestiunea economică română.

— Sarcinile hipotecare. —

Am arătat în articolul nostru trecut, că două sunt modalitățile ce s'au propus a se întreprinde în scopul ușurării sarcinilor hipotecare și anume una în care organele de stat să aibă partea de căpetenie în lucrările ce s'ar cere și a doua în care totul să se lase în grija societății, cu alte cuvinte o acțiune inițiată și susținută pe cale socială.

Abstrăgând dela împrejurările specifice în care ne găsim și trăim noi Românii din această țară, dacă privim chestiunea exclusiv din punct de vedere al probabilității de reușită, din parte-ne, fără multă cercetare, trebuie să aderăm la modalitatea unei acțiuni sociale în cauza ușurării sarcinilor hipotecare. Acțiunile sociale, pornite din inițiativă proprie, pe terenul economic s'au dovedit pututindenea mult superioare și mult mai ducătoare la scop ca cele inițiate și susținute de puterea de stat. La cele dintâi, când ajung să se pună în lucrare, societatea e pregătită sau în cazul cel mai rău se pregătește prin însăși acțiunile pornite, așa încât, — stăpânită de importanța și necesitatea cauzei în serviciul căreia se angajează, — ea poate concurge cu mult mai mult interes și devotament la rezolvirea acelor decât organele unei întocmiri complicate și de multe ori greoaie cum e de pildă a statului. Puterea de stat în chestiuni economice de regulă numai acolo a avut rezultate unde a participat mai mult cu autoritatea și sprijinul său moral în acțiunile pornite pe cale socială.

Cât privește însă special acțiunea pentru ușurarea sarcinilor hipotecare, adecă conver-

tirea sarcinilor vechi, contractate cu dobândă mare, în altele cu dobândă mai mică, organele de stat — în fața sistemului modern al mijloacelor de credit încetățenite la noi — de sigur că s'ar dovedi și mai nepractice decât în multe alte chestiuni economice. Ele ar putea cel mult lua măsuri pentru încassarea la termene a replătirilor de împrumuturi. În alte privințe prea puțin ar putea ajuta. Tot cam asemenea stă lucrul dacă privim chestiunea din punct de vedere al timpului în care s'ar putea realiza prin organele de stat. Avem convingerea că chiar dacă ar fi să se facă ceva din partea statului, aceasta nu va putea urma încurând. Iar chestiunea sarcinilor hipotecare — privită sub raportul enormelor greutăți ce cauzează poporului e cu mult mai urgentă decât să mai poată suferi amânare. Așa fiind, ca oameni practici ce trebuie să fim, chiar dacă din vreo parte sau alta s'ar ivi dorinți pentru o intervenție din partea statului în această afacere, nu ne e permis să mai zăbovim în așteptare, ci trebuie să căutăm să facem noi de noi ceea ce putem și avem datorință să facem. Orice schimbări ce ar aduce viitorul în această privință, acțiunea pentru convertirea sarcinilor hipotecare în unele mai ușoare și mai suportabile trebuie întreprinsă cu orice preț.

Cine să o întreprindă? — își vor zice unii? Natural — băncile!

Băncile, la rândullor, numai așa ar putea-o face, dacă se vor îngriji mai înainte de toate de capital ieftin și corespunzător naturii împrumuturilor hipotecare, adecă capital de durată lungă care să nu poată fi făcut scadent după capriciul creditorilor. Un asemenea capital se poate procura mai ușor prin emisiuni de scrisuri fonciare.

Din norocire avem și noi un institut românesc care se ocupă cu astfel de afaceri,

cu emisiuni de scrisuri fonciare, care deci ar avea mijloacele potrivite de a încerca procurarea capitalului de lipsă pentru acțiunea ce ne interesează. Adevărat că și acest singur institut, „Albina“ — deși e în poziție neasemănat de favorabilă față de mulțimea băncilor noastre — își procură azi capitalul necesar prin scrisuri fonciare de $4\frac{1}{2}\%$, pe când cea mai mare parte dintre instituturile mari străine cu 3% , $3\frac{1}{2}\%$, mult 4% . Iar diferența de $1-1\frac{1}{2}\%$ face foarte mult pentru împrejurările noastre și mai ales pentru scopul ce-l urmărim cu convertirea sarcinilor hipotecare. Stăruința noastră deci trebuie să tindă într'acolo ca să putem procura capital și mai ieftin ca celce l-am putea obține astăzi prin mijlocirea „Albinei“, adică să căutăm izvoarele cele mai ieftine de capital.

Dar cum?

Să ne închipuim pentru un moment că băncile române ar fi grupate într'o puternică reuniune, să ne închipuim că acest mare avantaj moral ar fi cunoscut străinătății și că am mai isbuti să aducem la cunoștința acesteia, că pretenziunile noastre hipotecare în ceea ce privește garanția fonciară sunt între cele dintâi din țară, desigur că s'ar afla multe bănci mari străine cari să se angajeze a plasa și scrisurile fonciare românești cu o dobândă mai mică ca cea de astăzi, procurându-ne în felul acesta capital ieftin și suficient, pentru a putea acorda credite ușoare poporului nostru în scopul convertirii sarcinilor vechi hipotecare. Fără asemenea garanții morale, noi, cari în ceea ce privește forța noastră materială nu prea însemnăm mult, nu ne putem arăta pe piețele străine cu cererea noastră de capital.

De sine se înțelege însă, că pentru a ne putea susține pe niște piețe străine de bună reputațiune, nu va fi de ajuns numai o eventuală reunire a băncilor noastre și nici numai cele șase milioane de scrisuri fonciare ale „Albinei“, ci vor trebui oferite prin mijlocirea primei noastre bănci toate pretenziunile hipotecare ale institutelor românești, căci numai toate la un loc vor însemna ceva și numai toate la un loc vor putea oferi o astfel de cantitate de afaceri pentru care să se renteze băncilor străine a se ocupa cu procurarea capitalului pe sama noastră.*)

Modalitatea prin care am putea oferi și noi, celelalte bănci ce nu emitem scrisuri fonciare, pretenziunile noastre capitaliștilor mari este *cedarea acestor pretenziuni* „Albinei“,

*) Modalitățile procurării capitalului de lipsă le-am tractat mai pe larg în articolii noștri „Reformele de consolidare“.

cedare despre a cărei avantajii și însemnătate am vorbit atât de des și atât de mult în coloanele „Revistei Economice“. Ar fi o pierdere de timp deci dacă am mai reveni și astăzi asupra acestei chestiuni. Putem vedea prea bine și fără alte explicații, că chestiunea cedării pretenziunilor hipotecare e importantă nu numai din punct de vedere al mobilității activelor băncilor noastre, cum am arătat în repetite rânduri, ci și din acela al ușurării sarcinilor hipotecare, ușurare, care între împrejurările noastre, numai în chipul acesta s'ar putea realiza. Căci dacă de ex. „Albina“, pe lângă sprijinul nostru sincer, ar putea procura capital cu 4% , pe care să ni-l pună la dispoziție cu $4\frac{1}{2}-5\%$, iar noi la rândul nostru să-l putem acorda clienților noștri cu $5\frac{1}{2}\%$, mult 6% , am face un pas real și de necontestabil folos în chestiunea ușurării sarcinilor hipotecare. S'ar face în multe locuri o ușurare de 2% la sume enorme, prin cecece s'ar cruță în averea națională anual sume de sute de mii și milioane, cari să poată fi întrebuințate în scopul îmbunătățirii producției agricole.

În fine să nu uităm că pe lângă toate aceste mijloace reale, condițiunile cele mai de samă, cari vor garanta reușita sigură a acestei mari întreprinderi naționale, vor trebui să fie *sinceritatea și devotamentul* ce le vom ști arăta în acțiunile noastre. Între împrejurările actuale, oricât de mare este concurența ce ni-se face din partea străinilor, — împrumuturile hipotecare se mai pot plasa încă cu 8% , așa că dacă e vorba să se poată face o convertire se va cere multă abnegațiune din partea băncilor noastre, căci vor fi chemate să renunțe la o parte oarecare din veniturile lor, de altcum și așa destul de mari. Convertirea va trebui inițiată de ele însăși. Ele au să propună și să deschidă ochii poporului asupra însemnătății acestei mari afaceri, căci în caz contrar nu numai că nu putem rămâne nici măcar unde suntem, dar foarte ușor va putea să urmeze timpuri în adevăr grele pentru înșasă interesele băncilor noastre, întrucât vor fi necesitate a se rezimă pe o clientelă din ce în ce mai scăpată și mai sărăcită. În tot cazul e mai bine să căutăm a ne ține grupat poporul în jurul nostru prin aceea că îi ocrotim sincer interesele lui și să nu ne mulțămim numai cu cătușele de datorii și camete. Aceasta se va putea ajunge exclusiv prin sinceritate și devotament față de cauza poporului.

Ne-am restrâns în expunerea noastră de până aici numai la conziderațiunile generale

în chestiuni ce ne-a preocupat în aceste două articole. Am făcut aceasta în credința că factorii cu adevărat competenți, reprezentanții băncilor noastre, la timpul său, se vor ocupa în detaliu cu afacerea ușurării sarcinilor ipotecare și-i vor determina modalitățile de excutare din toate punctele de vedere.

I. I. L.

Chouri la „Chestiunea economică română“.

Cercetând problemele, ce mai ales să impun să fie rezolvate, ca să ajungem la emanciparea și organizarea vieții noastre economice și sociale — domnul Lăpădatu, în articolii săi despre „Chestiunea economică română“, e de părerea că izvorul aservirii noastre economice este mai ales: „lipsa unei pregătiri intelectuale a țărănimii noastre pentru rolul ce trebuie să-l aibă în actuala stare de lucruri, cu alte cuvinte *ignoranța* ei și apoi lipsa unei proprietăți suficiente și de calitate corespunzătoare, adică *sărăcia* ei“.

Deși suntem pe deplin de acord că *lipsa de învățatură* și *sărăcia* țărănimii noastre sunt cauze ale aservirii noastre economice, noi credem că nu va fi complectă schița problemelor de rezolvat, în această chestiune, dacă ținem samă numai de aceste două cauze.

Căutând să stabilim problemele, ce ni-se impun mai cu dinadinsul să le rezolvim, ca să dăm o nouă viață întregii stări economice și sociale a poporului nostru, credem că e necesar să cercetăm întregul orizont al chestiunii economice române.

Căci în chipul acesta, fără îndoială vom găsi și *alte cauze* principale, care au pricinuit aservirea noastră economică. Și aceste cauze impun nouă probleme, dintre care unele poate pretind o rezolvire premergătoare celor amintite atunci, când am fost preocupați numai de problemele ce se impun, luând de bază mai ales numai *lipsa de învățatură* și *sărăcia* țărănimii noastre.

Trecutul poporului nostru a fost un întreg lanț de lupte amare și adesea foarte umilite pentru mijloacele de traiu, pentru pâinea de pe o zi pe alta. Ideile mari care au sduit lumea, au găsit poporul nostru, în majoritatea lui, chinându-se pentru traiu prin răpele și creștetele munților, a dealurilor și ținuturilor celor mai puțin productive. De aceea aceste mari idei, orice s'ar zice de prea marii noștri idealști, totdeauna au fost trecute de înaintașii noștri prin retorta mizeriei de traiu și prin dorul unei vieți economice și sociale mai corespunzătoare și mai bune. Mișcările sociale de pe vremuri la care Românii au luat parte, ne sunt dovezi clasice pentru aserțiunea noastră.

Când în sfârșit a sosit vremea muncii, vremea de pace economică, poporul nostru întreg (și nu numai *țărănimea* noastră, cum zice dl Lăpădatu), a ajuns nepregătit în o nouă ordine de lucruri, pe care nu le putea înțelege.*)

Răul cel mare a fost tocmai faptul că alătura cu țărănimea noastră neștiutoare și nenorocit așezată geograficește și cărturarilor noștri de pe vremuri eram

*) La noi și astăzi dar cu deosebire atunci țărănimea formă poporul. Puținii ce mai existau pe lângă țărănime abia pot fi considerati ca parte întregitoare de popor. Nota Red.

tot așa de neumblați în ale economiei naționale și în ale vieții sociale.

Acest rău s'a răsunat amar. Căci în vreme ce celelalte popoare și numai din țară, după 1848 mai ales au început să aștepte și să rezolvească probleme prin care își asigurau emanciparea economică și socială, pe atunci poporul nostru, cu puținii săi conducători cunoscători în materie economică au stat locului. După o îndelungată desorientare de aproape 25 ani, în sfârșit câțiva bărbați luminați au alcătuit la 1872 institutul „Albina“ din Sibiu.

Sustinem, credem cu multă dreptate, că înainte de înființarea „Albinei“ numai foarte puțini, chiar și dintre fruntașii noștri, își vor fi dat samă că există și trebuie rezolvată o „chestiune economică română“. Răul acesta, puținul interes față de afacerile economice s'a moștenit din tată în fiu până bine de curând. Și de aceea deși pe alte terene am făcut de toate, pe cel economic am rămas de tot înapoi, așa precum ne-am pomenit din bătrâni, cu plugul de lemn sub strășina surii și cu sarea și vinarsul la jidov. De aici apoi credința nenorocită că noi nu suntem născuți ca să putem fi negustori și industriași, financieri și agricultori cum se cade.

În fruntea poporului, cum e just și e cu cale, stau azi bărbații generației trecute, care siluită în alte lupte n'a avut timp și privilegiu să pătrundă și să fixeze problemele economice și sociale ale poporului nostru. Și n'au avut puțința nici să dea în mână celor mai tineri cari ne urmează, date și mijloace pentru cunoașterea temeinică a situației noastre economice.

Între asemenea împrejurări, ca să nu pățească și ceice ne vor urma întocmai ca noi, ținem că e potrivit să se crească generația de azi, conducătoarea de mâne, *altcum* și anume așa fel, ca să se știe mai mult pasionată de marile probleme economice și sociale, cărora să învețe a le da cea mai bună rezolvare, ca țărănimea grosul neamului să știe ce să vrea și cum să muncească, pentruca să aibă un traiu mai bun ca până aci.

Dacă cele susținute de noi până aci sunt adevărate, trebuie să recunoaștem că o altă cauză a aservirii noastre este lipsa de pregătire specială pe terenul economic și social a *păturii noastre culte*; cu prea puțin excepțiuni aceasta lipsă, noi credem că este o cauză mult mai puternică a aservirii noastre decât chiar lipsa de învățatură a țărănimii noastre, care în urma urmelor merge înainte, dacă are conducători care să o conducă și pe terenul economic. Dovadă în această privință sunt băncile noastre!

Așa fiind noi credem că în șirul problemelor, ce trebuie rezolvite pentru emanciparea, organizarea și înaintarea noastră economică se impune la loc primordial chestiunea împrietinirii *clasei noastre culte* cu problemele cari formează chestiunea economică română. Și asta numai pentru motivul, că alte sunt mijloacele de împrietinire cu chestiunile economice a clasei culte și alte vor trebui să fie mijloacele de instrucție economică pentru țărani noștri. Cei dintâi să gătesc să fie dascăli — apostolii celor din urmă.

Pe ei dar să-i pregătim, pe ei să-i împrietinim cu chestiunile economice ce ne preocupă.

Dar cum?

* * *

Despre însoțirile de lăptărit.

Însoțirile de lăptărit sunt de timp îndelungat la ordinea zilei, nu numai în țările din apus ci și în țara noastră; ele s'au dovedit a fi o instituție foarte folositoare în rândul prim pentru țaran, a cărui soarte trebuie îmbunătățită cu orice pret.

Cu toate că acest soi de însoțiri este așa de important pentru prosperarea țaranului, în tot Ardealul este înființată numai o singură însoțire românească de acest fel, în Săliște. Chiar și în întreaga România, până la data de față este deasemenea numai o singură însoțire românească de această categorie, în Pitești.

Constatând această nefavorabilă stare de lucruri, credem că e bine să arătăm ce fac și cum raționează alții asupra însoțirilor de lăptărit.

Drept aceea dăm în șirele următoare un extras dintr'un articol referitor la această chestiune și publicat în Nr. 44 dela 4 Noemvrie a revistei „*Erdélyi Gazda*”.

În acest prim articol, în esență se spun următoarele:

De nou a apărut, într'o broșură destul de voluminoasă, o lucrare asupra activității anului 1905 a însoțirilor sâțești de lăptărit, și eu de nou extrag din această lucrare datele referitoare la regiunea ardeleană a acestei țări. Nu poate fi indiferent pentru noi, că în ce măsură se desvoltă în această țară organizația însoțirilor de lăptărit; — dar mai ales în regiunea dincoace de Peatra-Craiuului. Așa trebuie să fie aceasta în locul prim în urmarea pe deplin motivului patriotizim local, și trebuie să fie așa și pentru motivul, că progresul acestei regiuni rămase înapoi în această privință poate merita o atențiune deosebită.

Pe fondul datelor regnicolare, datele ardelenice se pot scoate mai plastic în relief. Conform datelor regnicolare au fost în Ungaria:

	însoțiri	numărul vacilor	laptele întrebuințat în litre	Au intrat coroane
în 1904	584	93,839	95.364,909	10.199,029
„ 1905	597	95,373	77.089,976	8 597,605

Nu e tocmai îmbucurător ceea ce ne spun aceste cifre. Mai multe însoțiri, cu mai multe vaci, pe lângă un preț mai ridicat al laptelui s'a împuținat cantitatea de lapte vândută însoțirilor, și s'a împuținat venitul. Anume este semnificativă reducerea și încât se referă la lapte ca și la bani. Două cauze putem afla, probabil, ale acestui rezultat nefavorabil. Una este, că o mare parte a însoțirilor înființate în 1905, nu-și începuseră activitatea când cu adunarea datelor pentru numita lucrare. A doua cauză este marea lipsă de nutreț în 1904 în toată țara, iar în 1905 în singuraticile părți ale țării. Dacă vom lua în conziderare aceste cauze și dacă vom privi desvoltarea în mari proporții a chestiei însoțirilor de lăptărit în țară și în singuraticile comitate, nu putem fi îndestulți nici cu rezultatele de până acum ale organizării însoțirilor de lăptărit în deceniul ultim. Și acum să ne întoarcem privirile spre Ardeal.

În comitatul *Bistriței-Năsăud* este o singură însoțire, în comuna Lechința, și aceasta înființată în 1905 cu 378 vaci.

În comitatul *Brașovului* este o însoțire dela anul 1901, care transportă în Brașov 1.800,000 litre pe an și le prelucră acolo.

În comitatul *Ciucului* s'au constituit deja în 1905 două însoțiri, dar nu și-au început încă activitatea.

În comitatul *Murăș-Turda* au fost 17 însoțiri și din aceste s'au organizat în 1905 12; au funcționat însă în anul trecut numai 7 însoțiri.

În comitatul *Odorheiului* sunt 10 însoțiri, toate înființate în 1905, dar numai una din ele și-a început activitatea.

În comitatul *Sibiului* sunt 3 însoțiri, dintre cari cea din Săliște, înființată în 1905.

În comitatul *Solnoc-Dobăcei* s'a înființat prima însoțire în 1905 în Lăpușul unguresc.

În comitatul *Târnavei-mici*, dintre două însoțiri, cea din Iernut a fost înființată în 1905 când și-a început și activitatea.

În comitatul *Treiscaunelor* au fost până la finea anului 1905 șase însoțiri. Dintre aceste una a fost înființată în 1903, celelalte 5 în 1905; dar numai una din ele și-a început activitatea.

În comitatul *Turdei-Arieș* au fost până la finea anului 1905 patru însoțiri, toate înființate în anul trecut. Însoțirile din Agârbici, Vintul-de-sus și Căpușul-de-câmpie și-au început activitatea.

Privind datele aceste, ale raportului oficial, scrie mai departe „*Erd. Gazda*”, putem constata cu bucurie, că organizarea însoțirilor de lăptărit la noi s'a desvoltat foarte bine în anul trecut. Nu mai puțin de 37 însoțiri de lăptărit în decursul acestui an. Trebuie constatat, că chestia însoțirilor de lăptărit a luat avânt mai însemnat acolo unde a lucrat administrația exmisă de minister pentru Săcuime; așadară în comitatele săcuiești cum și în comitatele Târnavii-mici și al Turdei-Arieș. În raportul oficial nu occură 4 comitate ardelenesti, anume: al Albei-de-jos, al Cojocnei, al Hunedoarei și al Făgărașului. În cele două comitate din urmă organizarea socială a agricultorilor stagnează probabil în urma împregiurărilor naționaliste.

În comitatul Albei inferioare — durere — activitatea Reuniunii agricole stagnează de câțiva ani; dar... sigur că înființarea însoțirilor de lăptărit și acolo se va începe. În comitatul Cojocnei s'au înființat în acest an trei însoțiri de lăptărit și anume în Cojocna, Teaca și Destrăd-Seplac.

Teren mare, enorm de mare se mai află în Ardeal pe seama însoțirilor de lăptărit. Și dacă pe lângă prețurile de azi ale animalelor și cărnii se pot face rentabile și cultura animalelor și producția de carne, nu e mai puțin rentabilă și mai puțin constantă producțiunea de lapte, cu deosebire dacă aceasta se va aduce în legătură cu cultura porcilor. Înmulțirea continuă a populațiunii orașelor, creșterea continuă a pretenziunilor fac posibilă aproape la infinit valorizarea laptelui și a produselor lui pe lângă prețuri moderate. Și câțiva fileri la litru de lapte este un venit însemnat ce-l poate obține agricultorul dela vaca sa, îndeosebi dacă o știe bine alege și nutri. Dar încă vânzarea laptelui făcută de singuratici din comunele aflătoare în apropierea piețelor mai mari de conzum este cu mult mai puțin avantajoasă, decât dacă s'ar face prin însoțiri cu manipulație corăspunzătoare, prin organizație comună și prin transport făcut în comun. Așa dară organizarea însoțirilor de lăptărit este o lucrare excepțional de folositoare: folositoare în ce privește ocupația și folositoare agricultorului. +

Însoțirile de magazin.

Paralel cu pașii făcuți în direcție socială pe terenul industrial, guvernul ung. dorește să facă experimente în scopul ajutorării pe teren social a sordii micilor agricultori. Primul pas al experimentărilor îl formează organizarea creditului agricol și înființarea magazinelor pe sama micilor agricultori cu capital propriu și cu acordarea de capital din partea statului, ca astfel agricultorul să-și poată așeza liniștit produsele și pe lângă un credit echitabil să poată aștepta ocazia pentru cea mai bună valorizare a lor.

Vechiul plan al cercurilor agrare pare a se întrupa în proiectul de lege, ale cărui țante sunt următoarele:

1. A se înființa rețeaua magazinelor de bucate pe baza însoțirilor.

2. Magazinele de bucate regionale ce se vor înființa în tot cuprinsul țării vor fi începute în administrația de afaceri centrală.

3. Pe sama obștei agricultorilor se vor crea nouăle forme ale creditului mobil, creditul agricol, eventual creditul verde și forma creditului pe produse așezate în magazinele proprii.

4. Pe produsele așezate în magazine se va introduce circulația de warrans, în fond cu intervenirea băncii austro-ungare, ale căreia interese materiale se vor proteja prin înființarea unui fond de asigurare cu ajutor dela stat.

Aceste scopuri generale proiectul de lege intenționează a le ajunge prin următoarele dispoziții:

Proiectul de lege intenționează să creeze aceste magazine regnicolare pe baza însoțirilor, astfel, că în centrele cu circulație să se înființeze însoțiri de magazine, cari să susțină magazine în apropierea căilor de comunicațiune (drumuri de fer, drumuri fluviale etc.)

Reședința însoțirilor și comunele cărora reședința le este punctul central — formează circumscripția singularicelor însoțiri. Comunele cari compun circumscripția se vor înșiră precis în statute. Activitatea însoțirii nu se va putea extinde afară de circumscripția sa, nici nu se va putea răspândi la nemembrii. Filiale nu va putea să înființeze.

Pentruca să dea directivă și să aprovizioneze cu credit din centru toate însoțirile regionale — după asemănarea însoțirii de credit centrale — se va înființa „O însoțire de magazin centrală” cu capital fundamental de K 1.000.000.

În această centrală vor putea să între toate însoțirile de magazin înființate pe baza acestei legi, cum și cele înființate în trecut, dacă-și vor modifica statutele în mod corespunzător.

Câte un exmis al centralei va avea loc în direcțiunea fiecărei însoțiri regionale. Afară de aceasta ceilalți directori vor putea fi aleși numai din șirul membrilor.

Însoțirile regionale se vor putea constitui numai cu conlucrarea autorității administrative, a unei corporațiuni publice (reuniune de agricultură, cameră de comerț și industrie, corporațiune industrială etc.) sau apoi cu conlucrarea însoțirii de magazin regnicolare centrale, al cărei exmis conduce adunarea de constituire. Pentruca adunarea de constituire să fie capabilă de a aduce hotăriri este necesară prezența alor 14 subscriitori. Fiecare are un vot și hotărirea se aduce cu majoritatea voturilor.

Hotărirea întregii activități a însoțirii este nor-

mată în statute. Astfel: conform proiectului de lege trebuie să se hotărască în statute:

una câte una acele mărfuri, cari se vor putea primi în magazin și cari vor putea servi ca garanție a creditului,

modalitățile de valorizare,

modalitatea evaluării creditului ce se poate acorda membrilor și condițiile pentru acordarea creditului, comunele, cari au să formeze circumscripția însoțirii.

Membrii ai însoțirii pot fi acei indivizi maturi, cari locuiesc în circumscripția însoțirii și au avere; afară de acestea se mai pot prevedea și alte dispoziții. Membrii pot fi persoane juridice.

Fiecare membru este obligat deja la intrare să subscrie o cotă, poate însă subscrie și mai multe.

În statute se poate fixa, că eventual singularicicii membrii să fie obligați a subscrie mai multe cote.

O cotă va avea valoare nominală de cel mai mult K 100. dar valoarea nominală stabilită la înființarea însoțirii nu se poate nici ridica, nici scădea.

După cote nu este iertat să se plătească interese. Ca dividendă se poate împărți numai venitul curat și aceasta nu poate trece peste 5%, și chiar și aceasta se va plăti numai după ce a fost plătită cota întreagă.

Perdere conform bilanțului se va acoperi din fondul de rezervă, și dacă acesta nu ajunge, se împarte pe membrii și la finea anului se pune în contul cotelor.

Membrul este responsabil pentru îndatoririle însoțirii cu de douăori cota subscrisă.

În statute se poate prevedea o garanție și de 5 ori mai mare decât cota subscrisă.

Membrul ce iese din însoțire, este responsabil până la 6 luni compute de la finea anului de gestiune în care a repășit.

Repășirea se poate întâmpla pe lângă abdicere în scris sau verbal.

Mărfurile și produsele așezate în magazinele proprii sau închiriate ale însoțirii servesc drept gaj mobil pentru creditele însoțirii. Pe baza legii comerciale centrale poate emite bilete de magazin.

Asigurarea, manipularea și alocarea mărfurilor așezate în magazine, cum și modalitatea de urmat în stabilirea acelor trebuie precizate în statute.

Magazinul regnicolar poate să dea anticipațiune membrilor însoțirii și pe articole neașezate în magazinul însoțirii cum și pe articole încă negata.

Statutele stabilesc în detalii mărfurile, și soiurile de produse, rechizite, recolta pendentă, animale, etc. pentru cari se pot da anticipațiuni și întreaga modalitate a procedării.

Aceste credite nu se pot acorda pe o perioadă de peste 6 luni și însoțirile sunt obligate să țină în evidență acele credite și mobilele puse drept garanție.

Dacă împrumutătorul nu e proprietarul sau uzufructuarul pământurilor cultivate de el, în acest caz el este obligat a înștiința direcțiunii însoțirii, prin epistolă recomandată, pe proprietarul sau uzufructuarul, despre mărimea împrumutului și despre obiectele ce va avea să le pună drept garanție.

Dacă proprietarul sau uzufructuarul are pretenziuni de arândă: trebuie să protesteze în timp de 8 zile în contra facerii împrumutului. Dacă neglijează a face aceasta, valabilitatea dreptului de pământ se privește ca fiind stabilită.

Produsele pământurate trebuie asigurate contra tuturor pagubelor.

Dreptul de pemn incetează dela sine după 7 luni, pe care timp pretenziunea

a) trebuie plătită în bani gata sau

b) produsele gata trebuie transpuse în magazin și în acest caz din suma încursă pentru biletul de magazin în locul prim se va aplană creditul, sau în cazuri excepționale

c) creditul trebuie reînscris pe lângă nouă garanții.

Despre orice schimbare a dreptului de pemn însoțirea trebuie să înștiințeze oficiul cărții funduare competente, primăria comunală și însoțirea de credit ce în înțelesul art. de lege XXIII din 1898 funcționează în aceea comună

În cas că nu se achită plata, după ce au trecut 8 zile dela înștiințarea făcută prin epistolă recomandată, însoțirea vinde mobilul pe calea unei licitații ținute în regulă prin un executor judecătoresc și din suma încasată își acopere pretenziunea, rămânându-i dreptul de urmărire și pe mai departe în caz când nu s'ar acoperi pretenziunea

Cine strică, pemnorează sau vinde în paguba însoțirii obiectele deja pemnorate, se pedepsește.

În adunarea generală, pe care de regulă o convoacă direcțiunea, dar a zecea parte a membrilor o poate convoca orișicând, fiecare membru are numai un vot.

În statute se poate stabili, că numai acela poate vota, care și-a achitat cuota sau nu e în restanță cu plățirea ratelor.

Adunarea generală poate aduce hotăriri, dacă este prezentă $\frac{1}{4}$ a membrilor, iar dacă vor fi prezenți mai puțini, trebuie convocată altă adunare, care poate hotări fără considerare la numărul membrilor.

Procesele verbale ale adunărilor generale le cenzurează judecătoria unde a fost improtocolată firma; fiecare membru este îndreptățit să apeleze.

Direcțiunea însoțirii constă cel puțin din 5 persoane, cari, cu excepțiunea exmisului însoțirii de magazin centrale, se pot alege numai din membrii însoțirii și pot fi numai acei cetățeni ungari, cari știu scrie. Remunerațiunea totală a direcțiunii nu poate fi mai mare decât a 10-a parte a venitului.

Pe conducătorul firmei însoțirea nu-l poate numi.

Referitor la afacerile membrilor direcțiunii și a-i comitetului de reviziune statutele trebuie să conțină dispoziții clare.

Aceste magazine vor beneficia de competențe de dare și timbru considerabile.

Însoțirea de magazin centrală stă sub supraveghierea și controlul guvernului și are drept de control și supraveghiere asupra manipularii însoțirilor ce stau în legătură cu centrala, iar circumscrierea cum are să fie exercitat acest drept trebuie să fie îndusă în statute.

Acest proiect de lege intenționează să asigure prin mari favoruri dela stat succesul însoțirilor. Așa:

1. Din împrumutul de investițiuni statul va contribui la capitalul de fondare al centralei cu suma până la K 1.000.000.

2. Din contractele pentru despăgubirea dreptului de cărcimărit se vor liberă în favorul centralei contracte în suma de K 3.000.000, din care se va formă fondul pentru asigurarea biletelor de magazin.

3. K 2.000.000 se vor da pe 10 ani fără interese, pe alți 10 ani cu 3%, iar după 20 de ani acest împrumut se va returnă statului.

4. La primele spese de fondare și organizare statul va contribui cu suma de K 1.000.000.

5. Favorurile de dare:

întreprinderea va fi eliberată de darea la care sunt obligate întreprinderile ce au de-a da socoteală publică; va obține scutire de competența de timbru personală cu excepția cambilor și asigurațiilor; scutire de porto-poștal în circulația de afaceri.

Mai departe comunele vor fi plenipotențiate se subscrie cuote atât pentru însoțirile de magazin că funcționează pe teritoriul comunei cât și pentru centrală, cum și ca capitalurile lor să le depună la însoțirile de magazin.

R.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 9 Noemvrie 1906.

De o înbunătățire mai esențială a pieții de bani în ultima săptămână nu se poate vorbi. Deci începutul lunii a adus pe piață sume însemnate din cupoanele scadente per 1 Nov. și din alte angajamente scadente per aceeași zi, oferta și-a putut contrabalansa cererea pentru o reducere a discountului. Băncile mari stau în rezervă și sunt cu cea mai mare precauțiune în întrebuintarea mijloacelor lor de credit. Din cauza aceasta cererile, în marea lor majoritate, se îndreaptă la banca de emisiune, a cărei portofoliu a crescut până la finea lunii trecute cu 103 mil. cor., iar bancnotele din circulație a ajuns o stare neobicinuită de 1989.3 mil. cor. Acest fapt justifică și prezența alor 130 mil. cor. de bancnote supuse la dare.

În ultimele zile scadențele la banca de emisiune au fost mai mari ca prezentările așa că, din acest punct de vedere apărând nemijlocitul viitor, o agravare neașteptată a situației financiare nu se poate închipui. Cercurile financiare sunt de părere că în cursul lunii acesteia banca noastră de emisiune își va ține etalonul neschimbat.

Cambiile de portofoliu găsesc plasament cu $5\frac{1}{2}$ —6%.

Dintre piețele străine în London sunt relații mai încordate. Bani se pot căpăta numai cu $6\frac{1}{2}$ —7%. În Paris băncile și capitaliștii sunt cu multe rezerve față de cererea străină. În Berlin situația s'a agravat ceace se vede și de acolo că contingentul bancnotelor supuse la dare a crescut la 222 mil. M.

SUMAR.

Chestiunea economică română. — Ehouri la „Chestiunea economică română”. — Despre însoțirile de lăptărit. — Însoțirile de magazin. — *Revista financiară*: Situațiunea.

Bursa de București.

Cursul din 3 Noemvrie 1906.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	—
" " 1892 5%	" "	—
" " 274 mil. 4%	" "	—
" " 1898 4%	" "	90%
Fonciare rurale 5%	" "	101%
" " 4%	" "	92 $\frac{1}{2}$
Seris. fonc. urb. Bucuresti 5%	" "	98%
" " Iași	" "	95%

Bursa de efecte din Viena și Budapesta

Cursul din 7 Noemvrie 1906.

%	V A L O R I	Viena	Bpesta
		vinde	vinde
	Datoria publică comună.	v cor	p. 100 k
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	99-35	99—
4-2	" " arg. Febr. Aug.	100-30	100-25
5	Losuri din 1860 à fl. 500— " 20% dare	159-50	159—
5	" " 1860 à fl. 100— " 20% "	220—	213—
—	" " 1864 à fl. 100— " "	275-75	278—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	117-20	117-25
4	" " Cor.	99-30	99-50
3 1/2	" " de invest.	89-45	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	113—	113-50
4	" " Cor.	95—	95-30
3 1/2	" " " " " " " " " "	84-30	84-25
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. " " "	211—	211—
4	" p. regul. Tisei sc. de dare	154-75	154—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.	101-25	101—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	77-10	76—
4	Oblig. rurale croato-slavone	97-20	96-75
4	" " ungare	95-65	96—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularizarea Dunării, à 100 fl.	269—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	95-60	95-75
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	102-85	—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	94-75	95—
2	" " " " " " " " " " " " " "	110—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	—	—
—	Impr. bulgar 1889	119-65	119-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fone. austr.	99-15	—
3	" " " " " " " " " " " " " "	—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani	100-10	100-10
4	" " " " " " " " " " " " " "	—	100-60
4 1/2	Banca com. ung. Pesta	100-50	101-25
4	" " " " " " " " " " " " " "	97-50	98—
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	105-70	105-75
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	98-80	101—
4	" " " " " " " " " " " " " "	97-75	97-25
4	Inst. de credit fonciar ungar	98-90	97—
3 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	96-30	87-50
4 1/2	Banca ipotecară ungară	100-20	101—
4	" " " " " " " " " " " " " "	100-20	97-25
4	" " " " " " " " " " " " " "	267—	133—
4 1/2	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	—	97-75
5	" " " " " " " " " " " " " "	—	101-50
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	—	101-50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	100—
5	" " " " " " " " " " " " " "	—	103-50
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	—	102—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	100—
4	" " " " " " " " " " " " " "	—	97-75
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5—	25-25	24-50
	Credit, à fl. 100—	466—	466—
	Clary, à fl. 40— v. c.	149—	—
	Buda, à fl. 40—	174—	182—
	Pálffy, à fl. 40—	184—	183—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	49-50	49—
	" " ungară, à fl. 5—	31-25	32—
	Rudolf, à fl. 10—	60—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	203-50	—
	Salzburg, à fl. 20—	79—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	516—	520—
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	10—
	" " " " " " " " " " " " " "	—	11-50
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung	11-40	11-43
	" c. reg.	11-35	11-33
	Napoleon'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-19	19-19
	20 Marce germ. aur	23-56	23-56
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54 1/2
	Bilete germ. 100 M.	117-75	117-85
	" franc. 100 Fr.	—	95-87
	" ital. 100 Lire	95-90	96—
	Ruble, bilete, 100	254—	—
	Lei românești, 100	—	95-50

Bursa de mărfuri din Budapesta

Cursul din 7 Noemvrie 1906.

		per 100 kg. vinde . .	13-85—14-75
Grâu de Bănat	" " " " " " " "	" " " " " " " "	14-25—15-35
" " Tisa	" " " " " " " "	" " " " " " " "	14-00—15-00
" " Pesta	" " " " " " " "	" " " " " " " "	14-00—14-75
" " Alba-reg,	" " " " " " " "	" " " " " " " "	14-40—14-90
" " Bacica,	" " " " " " " "	" " " " " " " "	12-30—12-70
Secară	" " " " " " " "	" " " " " " " "	12-50—13-10
Orz	" " " " " " " "	" " " " " " " "	13-80—14-50
Ovės	" " " " " " " "	" " " " " " " "	9-20—9-60
Porumb	" " " " " " " "	" " " " " " " "	30-50—31-50
Rapiță,	" " " " " " " "	" " " " " " " "	141-00
Slănină de porc B.-Pesta	" " " " " " " "	" " " " " " " "	113—114—
Untură (clisă)	" " " " " " " "	" " " " " " " "	

„GRĂNIȚERUL“. institut de credit în H. Dobra.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Grănițerul“ din H.-Dobra publică concurs pentru un post de **practicant** dotat cu K 720 salar anual. Se recere: absolvarea unei școale comerciale, să cunoască în scris și vorbire limba română, maghiară și germană. Cel ce va avea și praxă de bancă va fi preferit și va primi deja la început K 840 salar anual.

Reflectanții să-și înainteze cererile instruate cu documentele necesare direcțiunei institutului până cel mult în 15 Noemvrie st. n.

H.-Dobra la 27 Octomvrie 1906.

Nr. 98 (2-2)

Direcțiunea.

„STEAUA“, institut de credit în Român-Pétre.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții „Steaua“ în Român-Pétre (Petrovoselo) com. Torontal publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant** cu un salar anual de K 800. Se cere: absolvarea unei școale comerciale, să cunoască în scris și vorbit limba română, maghiară și germană. Ceice doresc a competi la acest post să înainteze rugarea și documentele necesare direcțiunii institutului până cel mult în 15 Noemvrie st. n. a. c. Cei cu praxă vor fi preferiți. Postul este de a se ocupa îndată după alegere.

Român-Pétre la 31 Octomvrie 1906.

Nr. 99 (2-2)

Direcțiunea.

Nr. 988—1906.

CONCURS.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va da pentru anul școlar 1906—1907 un **stipendiu de 200 cor.** din „Fundatiunea Georgiu Boieriu“ din Vad pentru un elev de naționalitate română, ce urmează la vreuna din școalele medii din patrie, având preferință, în înțelesul literelor fundationale, rudele fericitului fundator.

Cererile pentru acest stipendiu se vor înainta comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Nagyszeben) str. Morii Nr. 6., până la 1 Ianuarie 1907 st. n. însoțite de următoarele acte:

- a) certificat de botez;
- b) certificat de pe anul școlar 1905/6;
- c) certificat de paupertate;
- d) actele cari să constate inrudirea cu fericitul fundator.

Cererile intrate după terminul de 1 Ianuarie 1907 nu vor fi luate în considerare.

Sibiu din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 31 Oct. 1906.

Iosif Sterca Șuluțu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

„TIMIȘIANA“, institut de credit în Timișoara.

CONCURS.

„Timișiana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Timișoara, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea unui post de **practicant**, dotat cu un salariu anual de 960 cor. plătit în rate lunare anticipative.

Postul este a se ocupa cel mult la 20 Noembrie st. n. 1906.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat școala comercială și, că posed pe deplin limbile: română, maghiră și germână, adresându-și cererile lor subsemnatei direcțiuni.

Nr 100 [1—1]

Direcțiunea.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația »**Revistei Economice**«, cu prețul de 1 corouă.

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovicih.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.